

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 569/2013-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť A. B., zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Husárom, Advokátska kancelária, Vojenská 14, Košice, ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C/573/1998 a sp. zn. 19 C/2/2007), a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C/573/1998 a sp. zn. 19 C/2/2007) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 prikaže konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. A. B. priznáva finančné zadostučinenie v sume 6 000 € (slovom šesťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť A. B. trovy právneho zastúpenia v sume 496,69 € (štyristodevät'desiatšesť eur a šesťdesiatdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ivana Husára do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 569/2013-14 z 11. septembra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C/573/1998 a sp. zn. 19 C/2/2007).

2. Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil tým, že „... je účastníkom konania (žalovaným) v súdnom spore o zaplatenie 273.454 Sk s prísl. ktoré sa pôvodne začalo na základe žalobného návrhu podaného na súd dňa 10. 12. 1997, ktorý bol pôvodne vedený pod spisovou značkou 19 C/573/1998.

Uznesením Okresného súdu... spis. značka 19 C/573/1998 súd konanie v sume 8722,- Sk zastavil a vo zvyšku žalobu vylúčil na samostatné konanie ktorému bola pridelená spisová značka 19 C/2/2007.

Následne Okresný súd... uznesením zo dňa 2. 12. 2008 spis. značka 19 C/2/2007 opätovne konanie zastavil v časti 44.999,- Sk v dôsledku čiastočného späťvzatia návrhu zo stranu žalobcu a vo zvyšku uplatnenej istiny vo výške 219.733,- Sk vylúčil vec na samostatné konanie ktorému bola pridelená spisová značka 19 C 17/2009 pod ktorým sa konanie vedie do dnešného dňa.

Napriek skutočnosti, že súd 2 krát rozhodol o čiastočnom zastavení konania a vo zvyšku vec vždy vylúčil na samostatné konanie a prideliť mu samostatnú novú spisovú značku jedná sa nepochybne o to isté konanie, ktoré sa začalo už v roku 1997.

Rozsudkom spis. značka 19 C 17/2009-15 zo dňa 23. 9. 2011 súd zaviazal sťažovateľa k úhrade 3047,40 € a vo zvyšku žalobu zamietol ako nedôvodnú .

Voči uvedené rozsudku súdu sťažovateľ podal odvolanie na podklade ktorého KS Košice uznesením zo dňa 23. 4. 2012 zrušil prvostupňový rozsudok pre jeho nepreskúmateľnosť a nedostatočnú odôvodnenosť.

Po zrušení prvostupňového rozsudku súd prvého stupňa vytýčil pojednávanie dňa 8. 11. 2012, ktoré súd odročil za účelom vypočutia ďalších svedkov. Uvedení svedkovia boli vypočutí na ďalšom pojednávaní dňa 28. 3. 2013 s tým, že obaja účastníci konania zhodne uviedli, že nemajú žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Súd aj tak konanie opätovne odročil s tým, že účastníci konania majú súdu, oznámiť či predsa len nebudú mať nejaké ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania... na ďalšom pojednávaní konanom dňa 28. 05. 2013 sa žiadne dokazovanie nevykonávalo a súd opätovne odročil pojednávanie tentokrát na neurčito s tým, že účastníci majú súdu oznámiť či majú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania hoci opätovne bolo z ich strany prezentované, že ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. “.

3. Sťažovateľ je toho právneho názoru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho práv zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhol ústavnému súdu, aby o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo A. B... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Košice II vedenom pod. sp. zn. 19 C/17/2009 a pôvodne pod spis. značkou 19 C/573/1998 a 19 C/2/2007 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

A. B... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15.000 €... ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu Košice II ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi JUDr. Ivanovi Husárovi... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil poukázaním na skutočnosť, že *„Od podania návrhu na začatie konania uplynulo 16 rokov... Dlhodobá frustrácia sťažovateľa z nečinnosti a neefektívnosti konania súdu a pocit straty dôvery, že žije v právnom a civilizovanom štáte...“*.

6. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 30. septembra 2013 písomne vyjadril predseda okresného súdu (sp. zn. 1 SprV/842/2013), v ktorom uviedol chronológiu procesných úkonov vo veci a k prietahom sa vyjadril takto: *«... je nutné pripustiť, že i zo strany súdu k určitým prietahom v konaní došlo. Jedná sa o obdobia od 2. 3. 2000 do 19. 11. 2001, od 14. 2. 2002 do 13. 3. 2003, od 22. 4. 2004 do 7. 3. 2005, od 4. 12. 2006 do 16. 1. 2008 a roky 2009 až 2010, do 16. 3. 2011.*

Nemožno sa však stotožniť s konštatovaním sťažovateľa, že jeho správanie „absolútne nezapríčiniť spôsobené prietahy v konaní“. Práve naopak, k celkovej dĺžke prebiehajúceho konania prispelo predovšetkým správanie samotného sťažovateľa, ktorý ešte v priebehu rokov 1998 - 1999 nepreberal zásielky súdu, keď mu až 10-krát bol zasielaný na vyjadrenie rovnopis žaloby, pričom sa zásielky vracali súdu ako nedoručiteľné

s poznámkou, že si ich adresát neprevzal. Vo februári 2000 dala jeho právna zástupkyňa návrh na prerušenie konania. Toto síce prerušené nebolo, avšak za tým účelom bol žiadaný spis tunajšieho súdu a bol zisťovaný stav jeho konania. Následne sa sám sťažovateľ nezúčastnil až desiatich vytyčených pojednávaní... pričom tri z týchto pojednávaní boli odročené na žiadosť jeho právnych zástupcov...

Nemožno sa rovnako stotožniť s konštatovaním sťažovateľa, že „nepovažoval za potrebné podávať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní predsedovi súdu...“»

7. K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa listom doručeným ústavnému súdu 25. októbra 2013, v ktorom uviedol: „... tak ako dnes aj v čase doručovania žalobu sťažovateľovi bolo možné žalobu doručovať aj náhradným spôsobom v zmysle ust. § 47 ods. 2 O. s. p...“

... podstata súdneho sporu je úplne jednoduchá (úhrada nájomného) a takúto vec súd pri správnej príprave pojednávania a zákonnom postupe musí byť spôsobilý rozhodnúť na 1 - 2 pojednávaniach. V uvedenej veci sa sťažovateľ už predtým niekoľkokrát k podstate súdneho sporu vyjadril a jeho účasť na pojednávaní nepochybne nebola potrebná pre rozhodnutie súdu.

Taktiež poukazujeme na to, že samotný Okresný súd... priznáva existenciu neodôvodnených prietahov v rozsahu 83 mesiacov čo je takmer 7 rokov. Podľa názoru sťažovateľa je však prietah v konaní omnoho väčší...

Pokračovanie v prietahoch teda aj naďalej pretrváva a to napriek prijatiu Ústavnej sťažnosti a vedomosti súdu o Ústavnej sťažnosti. Obdobný vývoj by teda bolo možné očakávať aj v prípade sťažnosti predsedovi súdu a to o to viac, že v našom prípade už Ústavná sťažnosť bola prijatá na ďalšie konanie a k prietahom v konaní naďalej dochádza...“

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu

predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

9. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností a zo spisu okresného súdu sp. zn. 19 C/17/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C/573/1998 a sp. zn. 19 C/2/2007) ústavný súd zistil, že 10. decembra 1997 podal žalobca B. K. na okresnom súde proti sťažovateľovi žalobný návrh na zaplatenie 264 732 Sk s príslušenstvom, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. Nc 5256/97. Následne okresný súd vo veci vykonal tieto úkony:

- 14. januára 1998 okresný súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh,

- 29. januára 1998 navrhovateľ zaplatil súdny poplatok a spis bol zaevidovaný pod sp. zn. 19 C 573/98,

- v čase od 27. apríla 1998 do 15. februára 1999 okresný súd opakovane zasielal žalobný návrh sťažovateľovi (celkom 9-krát), aby sa k nemu vyjadril v stanovenej lehote, pošta opakovane zásielku vrátila z dôvodu, že adresát si ju v odbernej lehote nevyzdvihol,

- 29. februára 2000 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na neurčito pre účely pripojenia súdneho spisu tunajšieho súdu sp. zn. 15 C 914/1996,

- 18. decembra 2001 uskutočnil okresný súd pojednávanie. Sťažovateľ a jeho právna zástupkyňa sa z neúčasti na súdnom pojednávaní ospravedlnili; pojednávanie bolo odročené na 17. január 2002,

- 17. januára 2002 okresný súd uskutočnil pojednávanie za účasti právnej zástupkyne sťažovateľa; pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu zistenia adresy sťažovateľa,

- 20. marca 2002 podal sťažovateľ návrh na vylúčenie zákonného sudcu z dôvodu, jeho zaujatosti, pretože neberie do úvahy ním predložené doklady,

- 11. marca 2003 sa k vznesenej námietke vyjadril zákonný sudca s tým, že sa necíti byť vo veci zaujatý a sťažovateľ doteraz vo veci nebol vypočutý,

- 31. marca 2003 krajský súd uznesením rozhodol tak, že zákonný sudca nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci,

- 29. januára 2004 okresný súd uskutočnil pojednávanie. Strana sťažovateľa sa pojednávania bez ospravedlnenia nezúčastnila. Pojednávanie bolo odročené na 30. marec 2004,

- 30. marca 2004 okresný súd uskutočnil pojednávanie, vypočul účastníkov konania, ktorým uložil, aby predložili ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania, a pojednávanie odročil na neurčito,

- 5. a 22. apríla 2004 oznámili účastníci okresnému súdu adresy svedkov, ktorých navrhujú vo veci vypočuť,

- 1. marca 2005 žalobca požiadala okresný súd o konanie vo veci,

- 5. apríla 2005 okresný súd uskutočnil pojednávanie, strana sťažovateľa sa bez ospravedlnenia nedostavila; pojednávanie bolo odročené na 26. máj 2005,

- 24. mája 2005 sa sťažovateľ ospravedlnil z neúčasti na súdnom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti,

- 26. mája 2005 okresný súd uskutočnil pojednávanie, súd vypočul predvolaných svedkov, pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely vykonania ďalšieho dokazovania,

- 6. septembra 2005 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom vypočul predvolaných svedkov; pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely vykonania ďalšieho dokazovania,

- 7. februára 2006 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. február 2006 pre účely vyhlásenia rozhodnutia,

- 13. februára 2006 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu pracovnej cesty,

- 14. februára 2006 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. máj 2006 pre účely ďalšieho dokazovania,

- 30. mája 2006 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. október 2006 pre účely ďalšieho dokazovania,

- 6. septembra 2006 žalobca zbral čiastočne späť žalobný návrh do výšky 8 722 Sk,

- 17. októbra 2006 uskutočnil okresný súd pojednávanie, na ktorom uznesením v časti o zaplatenie sumy 8 722 Sk konanie zastavil a návrh žalobcu na zaplatenie sumy 264 732 Sk vylúčil na samostatné konanie,

- 23. októbra 2006 zobral žalobca čiastočne späť žalobný návrh do výšky 44 999 Sk,
- 5. januára 2007 okresný súd vylúčený návrh žalobcu zaevidoval pod sp. zn. 19 C 2/2007,
- 14. februára 2008 bolo okresnému súdu doručené oznámenie, že žalobca zomrel a jeho právnym nástupcom sa stala jeho manželka A. K. (ďalej len „žalobkyňa“),
- 18. septembra 2008 sa sťažovateľ ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní z dôvodu starostlivosti o maloletú dcéru A.,
- 23. septembra 2008 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa bolo odročené na 2. december 2008,
- 2. decembra 2008 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom v časti o zaplatenie sumy 44 999 Sk konanie zastavil a žalobu vo zvyšku vylúčil na samostatné konanie,
- 4. februára 2009 okresný súd vylúčený návrh zaevidoval pod sp. zn. 19 C/17/2009,
- 20. mája 2011 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo pre neprítomnosť sťažovateľa odročené na 28. jún 2011,
- 28. júna 2011 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bez prerokovania veci (hoci účastníci boli prítomní) bolo odročené na 23. september 2011,
- 23. septembra 2011 uskutočnil okresný súd pojednávanie a rozhodol v merite veci,
- 23. novembra 2001 podal sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu odvolanie,
- 23. januára 2012 okresný súd predložil spis krajskému súdu, aby rozhodol o podanom odvolaní,
- 23. apríla 2012 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu, okresný súd prevzal spis 31. mája 2012,
- 7. septembra 2012 právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd o odročenie pojednávania na iný termín z dôvodu kolízie s iným súdnym pojednávaním,
- 8. novembra 2012 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na neurčito a uložil právnomu zástupcovi sťažovateľa, aby v lehote 10 dní oznámil prípadné ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania,
- 23. novembra 2012 sťažovateľ doručil okresnému súdu adresy svedkov, ktorých navrhuje vo veci vypočúť,

- 28. marca 2013 okresný súd uskutočnil pojednávanie a po vypočutí predvolaných svedkov pojednávanie odročil na 28. máj 2013. Zároveň uložil sporovým stranám, aby v lehote 10 dní oznámili prípadné ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania,

- 28. mája 2013 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré po vypočutí účastníkov odročil na neurčito a uložil sporovým stranám, aby v lehote 10 dní oznámili prípadné ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania,

- 11. júla 2013 žalobkyňa žiada okresný súd o nariadenie termínu pojednávania,

- 19. augusta 2013 bol zrušený termín nariadeného pojednávania z dôvodu ukončenia funkcie zákonného sudca a pridelenia veci novému zákonnému sudcovi.

III.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

12. Ústavný súd si pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské

práva (ďalej aj „ESLP“) vo vzťahu k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v obsahu týchto práv podľa názoru ústavného súdu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 28/01).

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie týkajúce sa žaloby o zaplatenie žalovanej sumy s príslušenstvom, ktoré začalo 10. decembra 1997 a dosiaľ nebolo na súde prvého stupňa skončené.

15.2 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk konanie o zaplatenie istiny s príslušenstvom nehodnotil ako právne a skutkovo zložitú. Zákonný sudca v postupe prejavil váhavosť a nerozhodnosť a uspokojili sa s formalizovaným postupom, znášal prieťahy v konaní.

15.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd pri preskúvaní spisu zistil okolnosť, ktorou sťažovateľ čiastočne prispel k zbytočným prieťahom v konaní tým, že na označenej adrese nepreberal opakovane zásielky súdu, ktoré mu boli zasielané od 14. januára 1998 do 15. marca 1999, a pošta ich vrátila z dôvodu, že si ich nevyzdvihol v odbernej lehote. Ďalej sťažovateľ prispel k prieťahom v konaní tým, že sa opakovane ospravedlňoval (aj jeho právny zástupca) z neúčasti na súdnom pojednávaní (18. januára 2001, 29. januára 2004, 5. apríla 2005, 26. mája 2005, 13. februára 2006, 18. septembra 2008). Jeho právny zástupca požiadal o preloženie súdneho pojednávania nariadeného 19. novembra 2002, 7. septembra 2012 a 7. februára 2013. Na strane druhej okresný súd disponoval dostatočnými procesnými nástrojmi, na základe ktorých bolo možné vo veci konať.

15.4 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného

práva, ústavný súd zistil, že to tak je. Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sťažovateľ v sťažnosti nekonkretizoval obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, ale poukázal na celkovú dĺžku konania v trvaní takmer 16 rokov.

16. Aj vzhľadom na už uvedené (pozri časť III a body 15.1 až 15.4) ústavný súd z hľadiska priet'ahov v konaní hodnotil postup okresného súdu ako celok. Napriek tomu, že okresný súd v danej veci raz vecne rozhodol (toto rozhodnutie však pre pochybenia okresného súdu krajský súd zrušil, pozn.), vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, na ktoré sa účastníci odvolávali, doručoval písomnosti, zisťoval adresu sťažovateľa, predsa nekonal koncentrovane ani efektívne (pozri tiež časť II odôvodnenia).

17. Ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C/573/1998 a sp. zn. 19 C/2/2007) už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (16 rokov) došlo u sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podstatnou v okolnostiach danej veci je skutočnosť, že vec sťažovateľa ako taká nebola do času rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončená. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

18. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

19. Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní

vedenom pod sp. zn. 19 C/17/2009 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prietáhov, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

20. Aj keď ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní sp. zn. 19 C/17/2009 konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k záveru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € z dôvodu svojej dlhodobej frustrácie z nečinnosti a neefektívneho konania súdu i pocitu straty dôvery.

23. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 19 C/17/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C/573/1998 a sp. zn. 19 C/2/2007) a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu považoval ústavný súd priznanie sumy 6 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56

ods. 4 zákona o ústavnom súde a rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

24. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnému sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 9. júla 2013 a vyjadrenie podané 25. októbra 2013. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vykonaných je 1/6 z výpočtového základu 781 €. Odmena za jeden právny úkon je teda 130,16 €, spolu s režijným paušálom 7,81 € predstavuje sumu 137,97 € za jeden úkon. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 413,91 € plus 20 % DPH (advokát je platcom dane z pridanej hodnoty), teda celkovo predstavuje sumu 496,69 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnenému zástupcovi sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

25. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

26. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu uvedenú v bode 3 výroku nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

27. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2014